

USTAWA

z dnia

o zmianie niektórych ustaw w związku z wdrażaniem nietechnicznych metod zarządzania ryzykiem powodziowym¹

Art. 1. W ustawie z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. z 2020 r. poz.61) art. 14 ust.2 otrzymuje brzmienie:

„2. Do zalesienia mogą być przeznaczone nieużytki, grunty rolne nieprzydatne do produkcji rolnej i grunty rolne nieużytkowane rolniczo oraz inne grunty nadające się do zalesienia, a w szczególności:

- 1) grunty położone przy źródłiskach rzek lub potoków, na wododziałach, wzdłuż brzegów rzek oraz na obrzeżach jezior i zbiorników wodnych;
- 2) grunty położone na obszarach zlewni wskazanych w dokumentach planistycznych, o jakich mowa w art.315 pkt 1-4 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz. U. z 2020 r. poz.310 i 695), których zalesienie uznane zostało za priorytetowe ze względu na zarządzanie ryzykiem suszy lub powodzi lub realizację działań ustalonych w planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza;
- 3) lotne piaski i wydmy piaszczyste;
- 4) strome stoki, zbocza, urwiska i zapadliska;
- 5) hałdy i tereny po wyeksploatowanym piasku, żwirze, torfie i glinie.”

Art. 2. W ustawie z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1161, z późn. zm.) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 6 dodaje się ust.1a i 1b w brzmieniu:

- a) „1a. Na cele nierolnicze i nieleśne nie mogą być przeznaczane grunty pod naturalnymi zbiornikami wodnymi, torfowisk i oczek wodnych, starorzecza nie objęte zasobem nieruchomości Skarbu Państwa, o jakim mowa w art.218 ust.1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. - Prawo wodne (Dz. U. z 2020 r. poz. 310 i 695),

¹ Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: o lasach, o ochronie gruntów rolnych i leśnych, Prawo ochrony środowiska, o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, o ochronie przyrody oraz Prawo wodne.

grunty oznaczone w ewidencji gruntów jako nieużytki, stanowiące bagna (błota, topieliska, trzęsawiska, moczary, rojsty) lub stanowiące grunty pokryte wodami, które nie nadają się do produkcji rybnej (sadzawki, wodopoje, doły potorfowe).”,

- b) „1b. Przepisu ust.1a nie stosuje się, jeżeli jest to uzasadnione koniecznością realizacji inwestycji liniowych celu publicznego, w przypadku braku rozwiązań alternatywnych i po zagwarantowaniu kompensacji przyrodniczej w rozumieniu art. 3 pkt 8 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska.”;

- 2) w art. 14 ust.1 otrzymuje brzmienie:

„1. W razie wyłączenia gruntów z produkcji, w decyzji o wyłączeniu, o której mowa w art. 11 ust. 1 i 2, właściwy organ wymieniony w art. 5 nakłada obowiązek zdjęcia oraz wykorzystania na cele poprawy wartości użytkowej gruntów próchnicznej warstwy gleby z gruntów rolnych klas I, II, IIIa, IIIb, III, IVa i IV oraz z torfowisk.”;

- 3) w art. 15 po ust.5 dodaje się ust.6 w brzmieniu:

„6. Zasady utrzymywania w należytym stanie terenów zieleni i zadrzewień w miastach i wsiach określają przepisy o ochronie przyrody oraz o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.”;

- 4) po art. 15 dodaje się art. 15a w brzmieniu:

„Art.15a. 1. Właściciel gruntów stanowiących użytki rolne oraz gruntów zrekultywowanych na cele rolne jest obowiązany do przeciwdziałania degradacji gruntów, w szczególności przez:

- 1) ochronę wartości przyrodniczej lub użytkowej gruntów,
- 2) ochronę gruntów i wód określonych w art.6 ust.1a, w tym przez wykluczenie wykonania, odbudowy lub rozbudowy urządzeń melioracji wodnych odwadniających te grunty oraz wykluczenie prowadzenia na nich wykopów ziemnych, które mogą zakłócić stosunki wodne,
- 3) ochronę gruntów pod zadrzewieniami i zakrzewieniami śródpolnymi, w tym pod pasami przeciwwietrznymi i urządzeniami przeciwoerozyjnymi, jak też utrzymanie tych zadrzewień i zakrzewień,
- 4) prowadzenie działalności rolniczej w sposób nie powodujący niekorzystnych zmian naturalnego ukształtowania powierzchni ziemi lub zakłócenia stosunków wodnych na gruntach, jak też zapewniający ochronę i zwiększanie retencji wód i retencji glebowej.

2. Właściwy organ wymieniony w art. 5 może, ze względu na potrzeby ochrony gruntów przed degradacją, nakazać właścicielowi gruntów, o których mowa w ust. 1,

w drodze decyzji, wykonanie w określonym terminie działań ochronnych dotyczących gruntów określonych w ust.1 pkt 2 i 3. Właścicielowi gruntów przysługuje zwrot kosztów niezbędnych dla realizacji działań ochronnych ze środków budżetu województwa, o których mowa w art. 22b ust. 1.

3. Właściwy organ wymieniony w art. 5, ze względu na ochronę gruntów przed degradacją, może, w drodze decyzji, nakazać właścicielowi gruntów, o których mowa w ust. 1, natychmiastowe wstrzymanie działań naruszających obowiązki określone w ust.1 oraz podjęcie zabiegów związanych z usunięciem skutków tego naruszenia. Przepis art. 15 ust.5 zdanie drugie stosuje się odpowiednio.”;

5) w art. 20 po ust.3 dodaje się ust.3a w brzmieniu:

„3a. Rekultywacja gruntów, jeżeli nie jest możliwe przywrócenie pierwotnych wartości przyrodniczych lub użytkowych gruntów, może polegać na zmianie rodzaju użytku gruntowego lub innej zmianie zagospodarowania gruntu, o ile grunty zrehabilitowane będą mogły być zaliczone do jednej z następujących grup użytku gruntowego: grunty rolne, grunty leśne, grunty pod wodami lub użytki ekologiczne, w rozumieniu przepisów o ewidencji gruntów i budynków.”;

6) w art. 22 po ust.3 dodaje się ust.4 i 5 w brzmieniu:

„4. Decyzje, o których mowa w ust.1, wydaje się na wniosek osoby obowiązanej do rekultywacji gruntów, a w przypadkach o których mowa w art.20 ust.2 i ust.2a oraz w art.28 ust.3 i 4, z urzędu.

5. Wniosek o wydanie decyzji powinien określać

- 1) obszar wymagający rekultywacji;
- 2) ocenę rozmiaru ograniczenia wartości użytkowej gruntów ustaloną na podstawie opinii rzeczoznawców, o jakich mowa w art.28 ust.5;
- 3) funkcje pełnione przez grunty wymagające rekultywacji;
- 4) planowany zakres i sposób rekultywacji oraz termin jej zakończenia.”;

7) w art. 28 po ust.7 dodaje się ust.7a w brzmieniu:

„7a. W razie stwierdzenia przez właściwy organ wymieniony w art. 5, że właściciel gruntów stanowiących użytki rolne oraz gruntów zrehabilitowanych na cele rolne nie wykonał obowiązku określonego w decyzji wydanej na podstawie art. 15 ust.5 lub art. 15a ust.3, mimo upomnienia zawierającego wezwanie do wykonania obowiązku, wystosowanego na podstawie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, właścicielowi gruntów, w odniesieniu do gruntów gospodarstwa rolnego, w skład którego wchodzi grunty, których dotyczy naruszenie, do czasu

wykonania tego obowiązku, nie może zostać przyznana pomoc publiczna lub płatności bezpośrednie dla rolników na podstawie systemów wsparcia w ramach wspólnej polityki rolnej, z wyjątkiem pomocy dla rolników poszkodowanych przez klęski żywiołowe: powódź, huragan, grad lub deszcz nawalny.”

Art. 3. W ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2019 r. poz. 1396, z późn. zm.) wprowadza się następujące zmiany:

1) po art. 101r dodaje się art.101s – 101v w brzmieniu:

a) „Art.101s. 1. Ponowne kształtowanie funkcji terenów, na których występuje niekorzystne przekształcenie naturalnego ukształtowania powierzchni ziemi albo przygotowanie tych terenów do pełnienia nowych funkcji - o jakich mowa w art.101 pkt 7 lit.f, polega odpowiednio na:

- 1) przywróceniu terenu, na którym doszło do niekorzystnego przekształcenia naturalnego ukształtowania powierzchni ziemi, bez uzyskania decyzji, o jakiej mowa w art.101u ust.1 i 3, do stanu poprzedniego,
- 2) dostosowaniu do określonych potrzeb wynikających z planów zagospodarowania przestrzennego lub decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu lub z dokumentów planistycznych, o jakich mowa w art.315 pkt 1-4 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz. U. z 2020 r. poz.310 i 695),
- 3) dostosowaniu do zaleceń dobrej praktyki rolniczej, o jakich mowa w art.103 ustawy – Prawo wodne lub do norm w zakresie dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska, ustanowionych na podstawie art. 45 ustawy z dnia 5 lutego 2015 r. o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego (Dz. U. z 2018 r. poz. 1312, z późn. zm.).

2. Dla potrzeb określonych w ust.1 pkt 1, funkcję pełnioną przez powierzchnię ziemi ocenia się na podstawie jej faktycznego zagospodarowania i wykorzystania gruntu, chyba że inna funkcja wynika z planu zagospodarowania przestrzennego.

3. Możliwość i zasady wykorzystania odpadów do celów określonych w ust.1 określają przepisy o odpadach, w tym w szczególności dotyczące przetwarzania odpadów poza instalacjami i urządzeniami.”;

b) „Art. 101t. 1. W przypadku, o jakim mowa w art.101s ust.1 pkt 1, obowiązek przywrócenia terenu, na którym doszło do niekorzystnego przekształcenia naturalnego ukształtowania powierzchni ziemi do stanu poprzedniego spoczywa na podmiocie, który spowodował to przekształcenie.

2. Organ ochrony środowiska nakazuje podmiotowi określonymu w ust.1, w drodze decyzji, przywrócić stan poprzedniego. Do decyzji stosuje się odpowiednio art.101t ust.3. Postępowanie w tej sprawie wszczyna się z urzędu.

3. Organ ochrony środowiska podejmuje z urzędu działania niezbędne do usunięcia skutków niekorzystnego przekształcenia naturalnego ukształtowania powierzchni ziemi, w zakresie koniecznym dla zapewnienia ochrony powierzchni ziemi lub przywrócenia stosunków wodnych zakłóconych w związku z tym przekształceniem, jeżeli:

- 1) podmiot, który spowodował niekorzystne przekształcenie naturalnego ukształtowania terenu, nie dysponuje prawami do powierzchni ziemi, pozwalającymi na przywrócenie terenu do stanu poprzedniego,
- 2) nie można wszcząć postępowania egzekucyjnego dotyczącego obowiązku określonego w ust.1 albo egzekucja okazała się bezskuteczna, lub
- 3) niekorzystne przekształcenie naturalnego ukształtowania terenu nastąpiło w wyniku klęski żywiołowej.

4. W przypadkach określonych w ust.3 pkt 1, koszty działań ponosi podmiot, który spowodował niekorzystne przekształcenie naturalnego ukształtowania terenu.

5. Obowiązek poniesienia kosztów, o jakich mowa w ust.4, określa, w drodze decyzji, organ ochrony środowiska. Do należności z tytułu obowiązku uiszczenia tych kosztów stosuje się przepisy działu III ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa, z tym że uprawnienia organów podatkowych przysługują organowi ochrony środowiska.”;

- c) „Art. 101u. 1. Ponowne kształtowanie funkcji lub przygotowanie do pełnienia nowych funkcji terenów, na których występuje niekorzystne przekształcenie naturalnego ukształtowania powierzchni ziemi, o jakim mowa w art.101s ust.1 pkt 2 i 3, wymaga uzgodnienia z organem ochrony środowiska.

2. We wniosku o uzgodnienie należy wskazać:

- 1) teren, a którym występuje niekorzystne przekształcenie naturalnego ukształtowania powierzchni ziemi oraz tytuł prawny wnioskodawcy do tego terenu;
- 2) funkcje terenu, jakie mają zostać ukształtowane w wyniku podjętych działań;
- 3) zakres i sposób realizacji planowanych działań, planowany termin ich zakończenia, jak też sposób oceny skuteczności planowanych działań.

3. Uzgodnienie następuje w drodze decyzji określającej funkcję do jakiej ma zostać przywrócona albo która ma być nadana niekorzystnie przekształconej naturalnej

powierzchni ziemi, obszar, zakres i sposób realizacji planowanych działań, planowany termin ich zakończenia, jak też sposób oceny skuteczności planowanych działań.”;

d) „Art. 101v. 1. Przepisy art.101s ust.1 pkt 1 i ust.2 oraz art. 101t nie mają zastosowania do gruntów rolnych i leśnych, w rozumieniu ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1161, z późn. zm.).

2. Przepisy art.101s-101u nie uchybiają przepisom art. 234 i art. 235 ustawy – Prawo wodne.

3. Przepisów art.101s-101u nie stosuje się w przypadku, o jakim mowa w art.389 pkt 8 ustawy – Prawo wodne.”;

2) art. 378 ust.1 otrzymuje brzmienie:

„1. Organem ochrony środowiska właściwym w sprawach, o których mowa w art. 101t ust.2, ust.3 i ust.5, art. 101u ust.1, art.115a ust. 1, art. 149 ust. 1, art. 150, art. 152 ust. 1, art. 154 ust. 1, art. 178, art. 183, art. 237 i art. 362 ust. 1-3, jest starosta.”

Art. 4. W ustawie z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. z 2019 r. poz.1437 i 1495, z 2020 r. poz.284 i 471) wprowadza się następujące zmiany:

1) po art. 3 dodaje się art. 3a w brzmieniu:

„Art. 3a. 1. Przepisy ustawy w zakresie zbiorowego odprowadzania ścieków stosuje się odpowiednio do działalności polegającej na ujmowaniu przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne wód opadowych lub roztopowych, w rozumieniu art.16 pkt 69 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz. U. z 2020 r. poz.310 i 695), w systemy kanalizacji deszczowej służące do odprowadzania opadów atmosferycznych albo w systemy kanalizacji zbiorczej w granicach administracyjnych miast, jeśli za pośrednictwem tych systemów są następnie wprowadzane do wód lub urządzeń wodnych.

2. Przepisy ustawy w zakresie urządzeń kanalizacyjnych stosuje się odpowiednio do urządzeń wchodzących w skład systemów kanalizacji, o jakich mowa w ust.1.

3. Przepisy ustawy w zakresie przyłączy kanalizacyjnych stosuje się odpowiednio do przyłączy służących odprowadzaniu wód opadowych lub roztopowych z nieruchomości do kanalizacji deszczowej albo kanalizacji zbiorczej, wchodzących w skład systemów kanalizacji, o jakich mowa w ust.1.”;

2) w art.9 ust.1 otrzymuje brzmienie:

„1.Zabrania się wprowadzania ścieków bytowych i ścieków przemysłowych do urządzeń kanalizacyjnych przeznaczonych do odprowadzania wód opadowych lub roztopowych będących skutkiem opadów atmosferycznych, a także wprowadzania tych wód opadowych i roztopowych oraz wód drenażowych do kanalizacji sanitarnej, z wyjątkiem wód opadowych i roztopowych z dachów i tarasów, wykorzystanych za pomocą wewnętrznej instalacji kanalizacyjnej do spłukiwania toalet oraz innych potrzeb gospodarczych w budynku, w którym zostały zebrane.”;

3) w art.20 dodaje się ust.1a w brzmieniu:

„1a. Przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne obejmuje taryfą za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków wszystkich odbiorców usług, których nieruchomość została przyłączona do sieci albo systemu kanalizacji deszczowej, o jakim mowa w art.3a ust.1.”

Art. 5. W ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2020 r., poz. 293 i 471) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 15 ust.2:

a) po pkt 3a dodaje się pkt 3b i 3c w brzmieniu:

„3b) zasady i sposoby kształtowania, utrzymania i ochrony terenów zieleni i zadrzewień oraz innych terenów biologicznie czynnych;

3c) granice zlewni wód opadowych oraz zasady i sposoby adaptacji terenów lub obiektów do zmian klimatu;”;

b) w pkt 6 zwrot: „powierzchni biologicznie czynnej” zastępuje się wyrażeniem „terenu biologicznie czynnego”;

c) pkt 7 otrzymuje brzmienie:

„7) granice i sposoby zagospodarowania terenów lub obiektów podlegających ochronie na podstawie odrębnych przepisów, w tym krajobrazów priorytetowych określonych w audycie krajobrazowym oraz w planach zagospodarowania przestrzennego województwa;”;

d) po pkt 7 dodaje się pkt 7a w brzmieniu:

„7a) granice i sposoby zagospodarowania terenów górniczych, obszarów szczególnie zagrożenia powodzią, obszarów osuwania się mas ziemnych, ograniczenia w zagospodarowaniu i użytkowaniu tych terenów lub obszarów oraz znajdujących się na nich obiektów, w tym zakaz zabudowy, jak też sposoby

ochrony i adaptacji obiektów, odpowiednio do zagrożenia bezpieczeństwa ludności i mienia;”;

2) w art. 61ust.7 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) wielkości powierzchni zabudowy i wielkości terenu biologicznie czynnego, w stosunku do powierzchni działki albo terenu;”;

Art. 6. W ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2020 r., poz. 55 i 471) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art.5 dodaje się pkt 27b w brzmieniu

„27b) starodrzew - rozumie się przez to drzewostan lub pojedyncze drzewa, które przekroczyły fazę kulminacji przyrostu lub osiągnęły wiek rębności w rozumieniu przepisów o gospodarce leśnej;”;

2) art. 78 otrzymuje brzmienie:

„1. Urządzanie, kształtowanie i utrzymywanie we właściwym stanie oraz ochrona terenów zieleni i zadrzewień, w tym starodrzewu, stanowi zadanie gminy. Przy urządzaniu terenów zieleni i zadrzewień uwzględnia się w szczególności potrzeby zachowania i kształtowania walorów krajobrazowych, ochrony zdrowia, wypoczynku i rekreacji, ochrony bioróżnorodności i korzyarzy ekologicznych, adaptacji do zmian klimatu, retencji wód i ochrony przeciwpowodziowej.

2. Zasady i standardy kształtowania, utrzymania i ochrony zieleni i zadrzewień, w tym pasów zieleni izolacyjnej określają przepisy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

3. Zmiana przeznaczenia terenów, na których znajduje się starodrzew, może być dokonana jedynie w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, po uzyskaniu zgody starosty, a jeżeli prezydent miasta na prawach powiatu sprawuje funkcję starosty- po uzyskaniu zgody marszałka województwa.

4. Przepisu ust.3 nie stosuje do lasów oraz w przypadkach, w których odrębne przepisy wyłączają stosowanie przepisów niniejszej ustawy w zakresie usuwania drzew i krzewów.

5. Władający nieruchomością obowiązani są do utrzymywania we właściwym stanie drzew oraz krzewów rosnących na nieruchomościach będących w ich władaniu.”;

Art.7. W ustawie z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz. U. z 2020 r., poz. 310 i 695) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art.274 pkt 5:

a) lit.a otrzymuje brzmienie:

„a) w formie opłaty stałej - 20 zł na dobę za 1 m³/s za określoną w pozwoleniu wodnoprawnym albo w pozwoleniu zintegrowanym maksymalną ilość wód opadowych lub roztopowych odprowadzanych do wód z otwartych lub zamkniętych systemów kanalizacji deszczowej służących do odprowadzania opadów atmosferycznych,”;

b) lit. c otrzymuje brzmienie:

„c) w formie opłaty zmiennej:

– wód opadowych lub roztopowych ujętych w otwarte lub zamknięte systemy kanalizacji deszczowej służące do odprowadzania opadów atmosferycznych w granicach administracyjnych miast bez urządzeń do detencji albo retencjonowania wody z terenów uszczelnionych - 1,50 zł za 1 m³ na 1 rok

– wód opadowych lub roztopowych ujętych w otwarte lub zamknięte systemy kanalizacji deszczowej służące do odprowadzania opadów atmosferycznych w granicach administracyjnych miast z urządzeniami do detencji wody o pojemności powyżej 0,5% odpływu rocznego z terenów uszczelnionych -1,25 zł za 1 m³ na 1 rok

– wód opadowych lub roztopowych ujętych w otwarte lub zamknięte systemy kanalizacji deszczowej służące do odprowadzania opadów atmosferycznych w granicach administracyjnych miast z urządzeniami do detencji wody o pojemności powyżej 0,7% odpływu rocznego z terenów uszczelnionych -1,00 zł za 1 m³ na 1 rok

– wód opadowych lub roztopowych ujętych w otwarte lub zamknięte systemy kanalizacji deszczowej służące do odprowadzania opadów atmosferycznych w granicach administracyjnych miast z urządzeniami do detencji wody o pojemności powyżej 0,9% odpływu rocznego z terenów uszczelnionych -0,75 zł za 1 m³ na 1 rok

– wód opadowych lub roztopowych ujętych w otwarte lub zamknięte systemy kanalizacji deszczowej służące do odprowadzania opadów atmosferycznych w granicach administracyjnych miast z urządzeniami do detencji wody o pojemności powyżej 1 % odpływu rocznego z terenów uszczelnionych -0,50 zł za 1 m³ na 1 rok

– wód opadowych lub roztopowych ujętych w otwarte lub zamknięte systemy kanalizacji deszczowej służące do odprowadzania opadów atmosferycznych w granicach administracyjnych miast z urządzeniami do retencjonowania wody o pojemności powyżej 0,5% odpływu rocznego z terenów uszczelnionych -1 zł za 1 m³ na 1 rok

– wód opadowych lub roztopowych ujętych w otwarte lub zamknięte systemy kanalizacji deszczowej służące do odprowadzania opadów atmosferycznych

w granicach administracyjnych miast z urządzeniami do retencjonowania wody o pojemności powyżej 0,7% odpływu rocznego z terenów uszczelnionych -0,75 zł za 1 m³ na 1 rok

– wód opadowych lub roztopowych ujętych w otwarte lub zamknięte systemy kanalizacji deszczowej służące do odprowadzania opadów atmosferycznych w granicach administracyjnych miast z urządzeniami do retencjonowania wody o pojemności powyżej 0,9% odpływu rocznego z terenów uszczelnionych -0,60 zł za 1 m³ na 1 rok

– wód opadowych lub roztopowych ujętych w otwarte lub zamknięte systemy kanalizacji deszczowej służące do odprowadzania opadów atmosferycznych w granicach administracyjnych miast z urządzeniami do retencjonowania wody o pojemności powyżej 1% odpływu rocznego z terenów uszczelnionych -0,30 zł za 1 m³ na 1 rok

2) w art. 403 ust.6 otrzymuje brzmienie:

„6. Jeżeli jest to konieczne dla szczegółowego określenia warunków i zakresu korzystania z wód, utrzymywania wód lub projektowania, wykonywania, lub utrzymywania urządzeń wodnych, uprawnień osób trzecich, ochrony wód lub zarządzania ryzykiem suszy lub ryzykiem powodziowym, w pozwoleniu wodnoprawnym można dodatkowo ustalić obowiązek:

- 1) prowadzenia pomiarów jakości wód podziemnych oraz śródlądowych wód płynących poniżej i powyżej miejsca zrzutu ścieków z określeniem częstotliwości i metod tych pomiarów;
- 2) wykonania robót lub uczestniczenia w kosztach projektowania, wykonywania lub utrzymania urządzeń wodnych stosownie do odnoszonych lub prognozowanych korzyści;
- 3) wykonania robót lub uczestniczenia w kosztach utrzymania wód stosownie do wzrostu tych kosztów w związku z wykonywaniem tego pozwolenia;
- 4) odtworzenia retencji przez budowę służących do tego celu urządzeń wodnych lub realizację innych przedsięwzięć, jeżeli w związku z wykonywaniem pozwolenia wodnoprawnego nastąpi zmniejszenie naturalnej lub sztucznej retencji wód śródlądowych;
- 5) zatrzymywania wody w rowach lub innych urządzeniach melioracji wodnych, wyposażenia ich w urządzenia piętrzące lub inne urządzenia służące detencji lub retencjonowaniu wody jak też regulowania odpływu z urządzeń drenarskich,

jeżeli korzystanie z wód wiąże się z korzystaniem z wód za pomocą urządzeń melioracji wodnych lub odprowadzaniem ścieków lub wód do wód lub do ziemi;

6) podjęcia działań służących poprawie stanu zasobów ryb lub uczestniczenia w kosztach zarybiania wód powierzchniowych, jeżeli w związku z wykonywaniem pozwolenia wodnoprawnego nastąpi zmniejszenie populacji ryb lub utrudnienie ich migracji;

7) termin rozpoczęcia korzystania z wód, wykonywania urządzeń wodnych lub innych działań wymagających wydania pozwolenia wodnoprawnego.

Art. 8. Przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne sporządza pierwszą taryfę za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków, o jakiej mowa w art.4 pkt 3, określając cenę za wody opadowe lub roztopowe odebrane z nieruchomości, nie później niż w terminie przedstawienia do zatwierdzenia taryfy obejmującej rok 2024.

Art. 9. Ustawa wchodzi w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Ustawa niniejsza ma na celu wdrożenie wytycznych w zakresie nietechnicznych metod zarządzania ryzykiem powodziowym, opracowanych dla instrumentów zarządzania ryzykiem powodziowym w ramach planów zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszarów dorzeczy i regionów wodnych. Wytyczne te zostały w części wdrożone w ustawie z dnia 20 lipca 2017 r. r. – Prawo wodne (Dz. U. z 2020 r. poz.310 i 695) oraz w nowelizacji przepisów tej ustawy, będącej następstwem ustawy z dnia 11 września 2019 r. o zmianie ustawy - Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz.2170). Dalsza normatywizacja tych wytycznych, jak też poszukiwanie kolejnych rozwiązań w zakresie nietechnicznych metod zarządzania ryzykiem powodziowym, związana jest przede wszystkim z koniecznością opracowania i realizacji strategii dotyczących zwiększenia detencji wód oraz ochrony i rozwoju retencji wód.

Jak wskazuje się m.in. w „Założeniach do programu przeciwdziałania niedoborowi wody na lata 2021 – 2027 z perspektywą do roku 2030”: „w wyniku urbanizacji, postępującej zabudowy terenów nadrzecznych, eksploatacji kopalin oraz niewłaściwie prowadzonej gospodarki rolnej następuje zmiana stosunków wodnych w zlewni. Zwiększanie udziału powierzchni nieprzepuszczalnych w zlewni (przez zabudowę, rozwój infrastruktury drogowej itd.), powoduje wzrost i przyspieszenie spływu powierzchniowego, zmniejszenie parowania przez roślinność i powierzchnię gruntu oraz, w wyniku zmniejszonej infiltracji wód opadowych, obniżanie się poziomu wód gruntowych i ograniczanie odbudowy ich zasobów.” Pociąga to za sobą potrzebę podjęcia działań, w tym legislacyjnych, mających na celu zwiększenie potencjalnych warunków dla retencjonowania wód, czyli systemowej zdolności do gromadzenia zasobów wodnych i przetrzymywania ich przez dłuższy czas w środowisku biotycznym i abiotycznym. Mimo że ww. założenia opracowane zostały przede wszystkim w kontekście zarządzania ryzykiem suszy i przeciwdziałania jej skutkom, zagadnienie retencjonowania wód i przywracania naturalnych przepływów wód posiada również kluczowe znaczenie dla zarządzania ryzykiem powodzi, w tym stosowania nietechnicznych metod zarządzania ryzykiem powodziowym, promowanych szczególnie na gruncie przepisów unijnych. Opóźnianie dopływu wód opadowych i roztopowych do koryt cieków naturalnych, szczególnie wód z deszczy nawaalnych, właściwa melioracja i ochrona gleb oraz naturalnego ukształtowania powierzchni ziemi, zarządzanie procesami mającymi znaczenie dla prędkości przepływu wód, retencjonowanie wód w czasie wezbrań powodziowych, zarządzanie wezbrańmi wód w systemach kanalizacyjnych, racjonalna gospodarka leśna i dobre praktyki rolnicze w zakresie gospodarowania wodami, to tylko niektóre z działań, jakie mają istotne znaczenie dla zachowania bezpieczeństwa publicznego, ochrony życia i zdrowia ludzi, zarządzania wodami i urządzeniami wodnymi, ochrony tych wód, utrzymania wód, czy realizacji celów środowiskowych.

Proponowane zmiany skupiają się przede wszystkim na drugim z ww. aspektów retencjonowania wód, tj. wpływu tego procesu na zarządzanie ryzykiem powodziowym.

Retencja wód jest optymalnym działaniem adaptacyjnym do skutków zmian klimatu oraz mitygującym te zmiany. Stosowanie różnych form retencji, w tym naturalnej (realizowanej za pomocą środków mających na celu ochronę zasobów wodnych przez przywracanie lub utrzymanie naturalnych ekosystemów), w znacznym stopniu przyczyni się do zmniejszenia wrażliwości społeczeństwa, środowiska i gospodarki kraju na skutki zmian klimatu. Zapewnienie odpowiedniej ilości wody w warunkach dużej niepewności klimatycznej przez jej racjonalne wykorzystanie pozwoli z kolei zaspokoić potrzeby wodne wszystkich użytkowników.

Do pożądaných działań związanych opóźnianiem odpływu wód oraz z ochroną i kształtowaniem retencji zalicza się w wytycznych i ww. strategii m.in.:

- 1) działania kształtujące strukturę użytkowania terenu, takie jak zalesianie czy tworzenie zadrzewień, działania z zakresu retencji glebowej, w tym odpowiednie zabiegi agrotechniczne (np. tarasowanie zboczy, głęboka orka, wapnowanie, zwiększanie zawartości próchnicy). (...).
- 2) ochronę ekosystemów wodnych oraz bagien i terenów podmokłych,
- 3) retencję wód powierzchniowych, w tym małą retencję (zbiorniki o pojemności poniżej 5 mln m³, w tym stawy hodowlane) oraz mikroretencję (zbiorniki o pojemności poniżej 0,1 mln m³ i o powierzchni do 1 ha, w tym oczka wodne, podpiętrzone cieki, w tym cieki podpiętrzone w wyniku działalności bobra europejskiego, urządzenia melioracji wodnych wykorzystane do gromadzenia wody).
- 4) retencję wód opadowych, która powinna następować optymalnie najbliżej miejsca wystąpienia opadów, w tym na działkach należących do mieszkańców czy innych użytkowników, przede wszystkim przez wykorzystanie usług ekosystemowych, a także, w przypadku braku możliwości zastosowania innych rozwiązań, szczególnie w miastach, również w sieci kanalizacji deszczowej.

W art.1 zmienia się art. 14 ust.2 ustawy o lasach, przez rozszerzenie zawartego w tym przepisie katalogu rodzajowego gruntów, jakie powinny być przeznaczane do zalesienia o: grunty położone na obszarach zlewni wskazanych w dokumentach planistycznych, o jakich mowa w art.315 pkt 1-4 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne, na których zalesienie uznane zostało za priorytetowe ze względu na zarządzanie ryzykiem suszy lub powodzi lub realizację działań ustalonych w planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza. Mimo otwartego charakteru ww. katalogu, pozwoli to na budowanie polityki zalesień w sposób zharmonizowany z planem przeciwdziałania skutkom suszy oraz z celami zarządzania ryzykiem powodziowym. Pozwoli to również na ukierunkowanie na takie tereny stosowania przepisów o lasach wodochronnych.

Zmiany zawarte w art.2 mają na celu ochronę i zwiększenie retencji wód na gruntach rolnych i leśnych. Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1161, z późn. zm.) zalicza do gruntów rolnych m.in. grunty pod stawami rybnymi i innymi zbiornikami wodnymi, służącymi wyłącznie dla potrzeb rolnictwa, jak też grunty torfowisk i oczek wodnych, jednakże nie wprowadza szczególnych instrumentów ich ochrony, a w szczególności nie zawiera instrumentów zapewniających trwałość takiego użytku gruntowego. Zakazy niszczenia rowów i oczek wodnych wprowadzone wynikają obecnie z przepisów rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 9 marca 2015 r. w sprawie norm w zakresie dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska (Dz. U. poz.344), jednakże nie mają wymaganej rangi ustawowej. W związku z tym proponuje się w art.6 nowe ust.1a i 1b, wyłączające możliwość przeznaczania na cele nierolnicze i nieleśne gruntów pod naturalnymi zbiornikami wodnymi, torfowisk i oczek wodnych, starorzeczy nie objętych zasobem nieruchomości Skarbu Państwa, o jakim mowa w art.218 ust.1 ustawy - Prawo wodne, jak też gruntów oznaczonych w ewidencji gruntów jako nieużytki, stanowiące bagna (błota, topieliska, trzęsawiska, moczary, rojsty) lub stanowiące grunty pokryte wodami, które nie nadają się do produkcji rybnej (sadzawki, wodopoje, doły potorfowe). Przepisy te zmierzają do ochrony i zachowania potencjału retencyjnego obszarów wodno-błotnych. Określenie tych obszarów odwołuje się do słowniczka ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych oraz zasad zaliczania do określonego użytku gruntowego, określonych w przepisach o ewidencji gruntów i budynków. Jednocześnie czyni się wyjątek w zakresie tej ochrony dla inwestycji liniowych celu publicznego, przy odwołaniu do przesłanek ustawy o ochronie przyrody zezwalających na realizację tych inwestycji na terenach objętych ochroną konserwatorską.

W zmienianym art. 14 ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych ustala się obowiązek zdjęcia oraz wykorzystania na cele poprawy wartości użytkowej gruntów próchnicznej warstwy gleby z gruntów rolnych klas I, II, IIIa, IIIb, III, IVa i IV oraz z torfowisk, w razie wyłączenia gruntów rolnych z produkcji. Dotychczas określanie obowiązku zdjęcia oraz wtórnego wykorzystania próchnicznej warstwy gleby pozostawione było ocenie organu właściwego w sprawie orzekania o wyłączeniu gruntów z produkcji oraz wójta. Zdjęcie i zagospodarowanie próchnicznej warstwy gleby należy obecnie do standardów wykonywania robót ziemnych i realizacji budów.

W art.15 ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych wprowadza się odesłanie do ustawy o ochronie przyrody oraz o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym w zakresie zasad utrzymywania w należyтым stanie terenów zieleni i zadrzewień miastach i wsiach. Zmieniane przepisy tych ustaw, stanowiące przedmiot art. 5 i 6 niniejszej ustawy, tworzą po stronie organów gminy kompetencję do ustalania za standardów kształtowania, utrzymania i ochrony zieleni i zadrzewień, w tym pasów zieleni izolacyjnej, przy odwołaniu do instrumentów planowania przestrzennego. Zmiana powyższa ma m.in. na celu wykluczenie stosowania art.15

ust.5 ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych do nakazywania koszenia terenów zielonych z powołaniem na obowiązek ochrony roślin uprawnych przed chorobami, szkodnikami i chwastami, nakładanego głównie dla utrzymania walorów estetycznych przestrzeni, jak i umożliwić kształtowanie terenów zieleni z uwzględnieniem warunków atmosferycznych, potrzeb adaptacji do zmian klimatu oraz retencji glebowej.

Dodawany art. 15a wprowadza generalny obowiązek właściciela gruntów stanowiących użytki rolne oraz gruntów zrehabilitowanych na cele rolne przeciwdziałania degradacji gruntów. Dotychczasowy art. 15 ogranicza ten obowiązek do przeciwdziałania degradacji gleb, w tym szczególnie erozji i ruchom masowym ziemi. Jako sposób tego przeciwdziałania, w ramach egzemplifikacji, wskazuje się: ochronę wartości przyrodniczej lub użytkowej gruntów, co nawiązuje do ustawowej definicji rekultywacji gruntów; ochronę obszarów wodno-błotnych określonych w art.6 ust.1a przez wykluczenie wykonania, odbudowy lub rozbudowy urządzeń melioracji *wodnych* odwadniających te grunty oraz prowadzenia na nich wykopów ziemnych, które mogą zakłócić stosunki wodne - bez względu na miejsce wykonywania tych urządzeń lub robót; ochronę gruntów pod zadrzewieniami i zakrzewieniami śródpolnymi, w tym pod pasami przeciwwietrznymi i urządzeniami przeciwoerozyjnymi, jak też utrzymanie tych zadrzewień i zakrzewień, pełniących funkcje retencyjne; prowadzenie działalności rolniczej w sposób nie powodujący niekorzystnych zmian naturalnego ukształtowania powierzchni ziemi, które jest przedmiotem ochrony w ustawie i co nawiązuje do definicji rekultywacji, jak też w sposób nie powodujący zakłócenia stosunków wodnych na gruntach oraz zapewniający ochronę i zwiększanie retencji wód i retencji glebowej – co stanowić ma determinantę i element dobrej praktyki rolniczej. Realizacja tych obowiązków podlegać będzie kontroli organu określonego w art.5 ustawy, wraz z możliwością interwencji na zasadach analogicznych do określonych w art.15.

Zmiany dokonywane w art.20 i 22 ustawy mają na celu sprecyzowanie możliwych kierunków i sposobu rekultywacji, w sytuacji kiedy nie jest możliwe przywrócenie pierwotnych wartości przyrodniczych lub użytkowych gruntów. Dotychczasowe określenie „rekultywacje na cele rolne lub leśne” rozumiane było w praktyce stosowania ustawy zawężająco, co ograniczało kształtowanie użytku gruntów zrehabilitowanych w sposób odpowiedni do warunków przyrodniczych. Sprecyzowanie to czynione jest przez odwołanie do zasad zaliczania gruntów do użytku gruntowego: grunty rolne, grunty leśne, grunty pod wodami lub użytki ekologiczne, określonych w przepisach o ewidencji gruntów. Jednocześnie wprowadza się do ustawy elementy wniosku o wydanie decyzji w sprawie rekultywacji, jako powinien sporządzić podmiot obowiązany do rekultywacji i co powinno być pochodną tego obowiązku. Wymuszanie przestrzegania przepisów o rekultywacji wzmacnia się również przez dodanie art.28 ust.7a, który od dobrowolnej realizacji naruszonego obowiązku rekultywacji, przed wszczęciem egzekucji administracyjnej tego obowiązku, uzależnia możliwość ubiegania się przez właściciela gruntów o pomoc publiczną lub płatności bezpośrednie dla rolników.

Systemowe przywracanie gruntom zdegradowanym wartości przyrodniczych i użytkowych stanowić ma instrument ochrony i wzmacniania retencji wód na gruntach rolnych.

Przepisy ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (Dz. U. z 2019 r. poz. 1862 i z 2020, poz. 284) uchylili z dniem 30 kwietnia 2007 r. wcześniej obowiązujące przepisy ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2019 r. poz. 1396, z późn. zm.) o obowiązku rekultywacji niekorzystnego przekształcenia naturalnego ukształtowania terenu, jak i procedury z tym związane. W konsekwencji, poza przepisami o ochronie gruntów rolnych i leśnych, ochrona rzeźby terenu, postrzeganej również jako czynnik retencji krajobrazowej i retencji glebowej, nie posiada w obecnym stanie prawnym bezpośrednich instrumentów ochrony prawnej. Przepisy ustawy – Prawo ochrony środowiska uznają w art. 101 przeciwdziałanie niekorzystnym zmianom naturalnego ukształtowania powierzchni ziemi za formę ochrony powierzchni ziemi, jednakże nie przewidywały dotychczas regulacji proceduralnych w tym zakresie. Dodawane art. 101s – 101v precyzują w pierwszej kolejności, na czym polegać ma wskazywane w ustawie „ponowne kształtowanie funkcji terenów, na których występuje niekorzystne przekształcenie naturalnego ukształtowania powierzchni ziemi albo przygotowanie tych terenów do pełnienia nowych funkcji” oraz wprowadzają dwie procedury: 1) nakazania, w drodze decyzji, przywrócenia stanu poprzedniego, jeśli przekształcenie naturalnego ukształtowania powierzchni ziemi nastąpiło samowolnie, bez wymaganego uzgodnienia organu ochrony środowiska; 2) uzgodnienia projektowanej zmiany naturalnego ukształtowania terenu, która może polegać na dostosowaniu do określonych potrzeb wynikających z planów zagospodarowania przestrzennego lub decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu lub z dokumentów planistycznych, o jakich mowa w art. 315 pkt 1-4 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne albo na dostosowaniu do zaleceń dobrej praktyki rolniczej, o jakich mowa w art. 103 ustawy – Prawo wodne lub do norm w zakresie dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska, ustanowionych na podstawie art. 45 ustawy z dnia 5 lutego 2015 r. o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego (Dz. U. z 2018 r. poz. 1312, z późn. zm.). Przepisy w ww. zakresie przeciwdziałać mają zjawisku makroniwelacji terenów, która, jeśli nie jest związana z zamierzeniem budowlanym, limitowana była obecnie jedynie przez przepisy zakazujące zmiany stosunków wodnych na gruncie ze szkoda dla gruntów sąsiednich. Art. 101t ust. 3 określa przypadki, w których przywrócenie stanu poprzedniego ma następować z urzędu, na zasadach analogicznych do przepisów w sprawie remediacji zanieczyszczonej powierzchni ziemi. Procedura uzgodnienia ponownego kształtowania funkcji lub przygotowania do pełnienia nowych funkcji terenów, na których występuje niekorzystne przekształcenie naturalnego ukształtowania powierzchni ziemi, jest wzorowana na treści dawnego art. 106 ustawy – Prawo ochrony środowiska. Uzgodnienie następuje w drodze decyzji określającej funkcję do jakiej ma zostać przywrócona albo która ma być nadana niekorzystnie przekształconej naturalnej powierzchni ziemi, obszar, zakres i sposób

realizacji planowanych działań, planowany termin ich zakończenia, jak też sposób oceny skuteczności planowanych działań. Organem właściwym w ww. sprawach ma być, zgodnie ze zmienianym art. 378 ust.1, starosta. Procedura uzgodnienia zamierzonej zmiany naturalnego ukształtowania terenu dotyczyć będzie również gruntów rolnych. Zastosowanie będą również znajdować nadal art. 234 i art. 235 ustawy – Prawo wodne, dotyczące zakłócania stosunków wodnych. Procedura powyższa nie będzie miała zastosowania, jeśli zmiana ukształtowania terenu dotyczyć będzie gruntów przylegających do wód i będzie mieć wpływ na warunki przepływu wód, a w związku z tym wymagać będzie pozwolenia wodnoprawnego na podstawie art. 389 pkt 8 ustawy – Prawo wodne i oceny wodnoprawnej, o jakiej mowa w art. 425 ust.1 pkt 8 tej ustawy.” ;

Ustawa – Prawo wodne z dniem 1 stycznia 2018 r. zniósła pojęcie „ścieków opadowych i roztopowych”, wprowadzając nową regulację dla wód opadowych i roztopowych. Dotyczy ona m.in. usług wodnych polegających na odprowadzaniu do wód lub do urządzeń wodnych - wód opadowych lub roztopowych, ujętych w otwarte lub zamknięte systemy kanalizacji deszczowej służące do odprowadzania opadów atmosferycznych albo w systemy kanalizacji zbiorczej w granicach administracyjnych miast oraz opłat za te usługi. W konsekwencji przepisy dotyczące wód opadowych i roztopowych przestały być również przedmiotem normowania ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. z 2019 r. poz.1437 i 1495, z 2020 r. poz.284 i 471). Skutkiem takiego ukształtowania stanu prawnego, podmioty zarządzające systemami kanalizacji deszczowej służącymi do odprowadzania opadów atmosferycznych albo systemami kanalizacji zbiorczej w granicach administracyjnych miast, obowiązane do utrzymania tych systemów i ponoszenia opłat za usługi wodne, nie posiadają obecnie możliwości uzyskania zwrotu kosztów w tym zakresie od właścicieli nieruchomości, z których wody te są odbierane za pomocą ww. systemów kanalizacji. Sytuacja taka nie stanowi również impulsu dla właścicieli nieruchomości do rozwiązywania problemu wód opadowych i roztopowych na tych nieruchomościach, co służyłoby zwiększeniu retencji terenowej, ale i ochronie wód lub urządzeń wodnych stanowiących odbiornik wód deszczowych i roztopowych. Z tych względów w dodawanym art. 3a w ustawie o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków wprowadza się odpowiednie stosowanie przepisów tej ustawy do działalności polegającej na ujmowaniu przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne wód opadowych lub roztopowych, w rozumieniu art.16 pkt 69 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne, w systemy kanalizacji deszczowej służące do odprowadzania opadów atmosferycznych albo w systemy kanalizacji zbiorczej w granicach administracyjnych miast, jeśli za pośrednictwem tych systemów są następnie wprowadzane do wód lub urządzeń wodnych. Stosowanie takie dotyczyć ma również przepisów dotyczących urządzeń i przyłączy kanalizacyjnych. W następstwie zmiany, przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne obowiązane będą m.in. uzyskać zezwolenie w zakresie działalności polegającej na odbieraniu

wód opadowych i roztopowych z nieruchomości, opracować regulamin dotyczący tego odbierania i przyłączania nieruchomości do kanalizacji deszczowej, sporządzać plany rozwoju urządzeń służących do odbioru i przesyłu odebranych wód opadowych lub roztopowych, jak też opracować taryfy określające stawki opłat za usługi dotyczące tych wód. Przepisy przywracają w ww. zakresie regulacje obowiązujące przed 2018 r., dostosowując je jednocześnie do ustawy – Prawo wodne, z tą różnicą, że tworzenie ww. taryf i odpłatność za odprowadzanie wód opadowych i roztopowych za pomocą systemu kanalizacji ma być obowiązkowa. Zmiana ustawy skutkować będzie koniecznością nowelizacji rozporządzenia w sprawie określania taryf, wzoru wniosku o zatwierdzenie taryfy oraz warunków rozliczeń za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków, skorelowana powinna zostać również ze zmianami przepisów w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie. W rezultacie, nowe regulacje mają zachęcać właścicieli nieruchomości do zagospodarowania wód opadowych i roztopowych na swojej nieruchomości, czyniąc to zarazem bardziej opłacalnym niż opłaty na rzecz przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego zarządzającego kanalizacją deszczową lub ogólnospławną. Zakłada się, że taryfy za odbieranie wód opadowych i roztopowych z nieruchomości zostaną opracowane nie później niż dla roku 2024, co umożliwi również ich opracowanie równolegle i przy uwzględnieniu taryf za zbiorowe odprowadzanie ścieków, sporządzanych dla okresów trzyletnich.

W ustawie o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków proponuje się również nowelizację art. 9, przez dopuszczenie wyjątku od zakazu odprowadzania wód opadowych i roztopowych do kanalizacji sanitarnej dla tzw. „wód szarych” tj., tu: wód opadowych i roztopowych z dachów i tarasów, wykorzystanych za pomocą wewnętrznej instalacji kanalizacyjnej do spłukiwania toalet oraz innych potrzeb gospodarczych w budynku, w którym zostały zebrane.

W ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2020 r., poz. 293 i 471) do uregulowań dotyczących planów miejscowych wprowadza się obowiązek określenia, mających znaczenie dla ochrony i wzmacniania retencji wód: 1) zasad i sposobów kształtowania, utrzymania i ochrony terenów zieleni i zadrzewień oraz innych terenów biologicznie czynnych – regulacja ta dookreśla zapis art. 7 ust.1 pkt 12 ustawy o samorządzie gminnym uznający sprawy zieleni gminnej i zadrzewień za zadanie własne gminy, jak też wzmacnia praktykę niektórych gmin tworzenia standardów w tym zakresie (np. Wrocław, Kraków, Łódź); 2) granic zlewni wód opadowych oraz zasad i sposobów adaptacji terenów lub obiektów do zmian klimatu – co daje gminom podstawę dla kształtowania ładu przestrzennego oraz zasad rozwoju infrastruktury technicznej w kontekście retencji i zmian klimatu; 3) granic i sposobów zagospodarowania obszarów szczególnego zagrożenia powodzią oraz ograniczeń w zagospodarowaniu i użytkowaniu tych terenów lub obszarów oraz znajdujących się na nich obiektów, w tym zakazu zabudowy, jak

też sposobów ochrony i adaptacji obiektów, odpowiednio do zagrożenia bezpieczeństwa ludności i mienia – zmiany w tym zakresie korespondują z przedmiotem uzgodnień dokonywanych przez Wody Polskie na podstawie art. 166 ust.2 ustawy – Prawo wodne, jak też rozporządzenia w sprawie zakresu wymagań oraz warunków dla planowanej zabudowy oraz planowanego zagospodarowania terenów położonych na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią oraz sposobu ich ustalania, wydanego na podstawie art.166 ust.14 tej ustawy. Zgodnie z § 2 ww. rozporządzenia, zakres wymagań lub warunków dla planowanej zabudowy na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią, ograniczających negatywne skutki zalania wodami powodziowymi obiektów budowlanych, które określa się w decyzji w sprawie uzgodnienia projektów aktów, o których mowa w [art. 166 ust. 2](#) ustawy - Prawo wodne, „odpowiednio do zakresu tych aktów” . W chwili obecnej zagadnienia stanowiące przedmiot uzgodnienia nie mają pełnego i właściwego odniesienia w strukturze planów miejscowych, w których określa się granice i sposoby zagospodarowania obszarów szczególnego zagrożenia powodzią. Zaproponowana zmiana precyzuje, że określanie sposobów zagospodarowania może sięgać ustalania ograniczeń w zagospodarowaniu i użytkowaniu tych obszarów oraz znajdujących się na nich obiektów, w tym wprowadzać zakaz zabudowy, jak też ustalania sposobów ochrony i adaptacji obiektów budowlanych, odpowiednio do zagrożenia bezpieczeństwa ludności i mienia. Oprócz ustawowego umocowania do ingerencji we własność za pomocą planu miejscowego, skutkiem ww. zmian będzie również to, że już projekty planów miejscowych, kształtowane z inicjatywy gminy, będą musiały zawierać treści odpowiednie do kryteriów i materii uzgodnienia dokonywanego przez Wody Polskie. Rozwiązanie takie urzeczywistniać będzie dodatkowo zasadę art. 163 ust.1 ustawy – Prawo wodne, zgodnie z którą ochrona przed powodzią jest zadaniem Wód Polskich oraz organów administracji rządowej i samorządowej, rozciągając ją na zagadnienia władztwa planistycznego gminy. Zmiany dotyczące zasad i sposobów kształtowania, utrzymania i ochrony terenów zieleni i zadrzewień oraz innych terenów biologicznie czynnych, jak też ustalające obowiązek określania granic zlewni wód opadowych oraz zasad i sposobów adaptacji terenów lub obiektów do zmian klimatu, mają umożliwić gminom wykorzystanie instrumentów planistycznych do realizacji polityki adaptacji do zmian klimatu, w tym określania wymagań związanych z retencją wód, m.in. przez wykorzystanie do tych celów terenów5) zieleni i zadrzewień, właściwe kształtowanie terenów zieleni, jak też kształtowanie zasad zabudowy i ładu przestrzennego na terenach zurbanizowanych z uwzględnieniem potrzeby ochrony i wzmacniania retencji wód oraz zarządzania ryzykiem tzw. powodzi miejskich.

W art. 61 ust.7 pkt 2 wprowadza się obowiązek określania w decyzji o warunkach zabudowy, obok wielkości powierzchni zabudowy, również wielkości terenu biologicznie czynnego - w stosunku do powierzchni działki albo terenu, co usuwa rozbieżności co do takiej możliwości w dotychczasowym orzecznictwie sądów administracyjnych.

Artykuł 78 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2020 r., poz. 55 i 471) określa obecnie, w sposób lakoniczny, zasady ochrony terenów zieleni i zadrzewień stanowiąc jedynie, że rada gminy jest obowiązana zakładać i utrzymywać w należytym stanie tereny zieleni i zadrzewienia. Przepis ten budzi problemy interpretacyjne co do treści i form realizacji ww. kompetencji. Zważywszy na rolę tych terenów i zadrzewień w kontekście zmian klimatu i retencji, w art. 78 wprowadza się zasadę, iż urządzenie, kształtowanie i utrzymywanie we właściwym stanie oraz ochrona terenów zieleni i zadrzewień, w tym starodrzewu, stanowi zadanie gminy, co koresponduje z ww. art. 7 ust.1 pkt 12 ustawy o samorządzie gminnym. Jednocześnie określa się kryteria realizacji tego zadania, wskazując na konieczność uwzględniania: potrzeby zachowania i kształtowania walorów krajobrazowych, ochrony zdrowia, wypoczynku i rekreacji, ochrony bioróżnorodności i korzyści ekologicznych, adaptacji do zmian klimatu, retencji wód i ochrony przeciwpowodziowej. Realizację tej kompetencji koreluje się również ze zmianami wprowadzanymi do ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, czyniącymi plan miejscowy instrumentem realizacji ww. zadania. W ustawie wprowadza się także zasadę dotyczącą nieruchomości prywatnych, iż władający nieruchomością obowiązani są do utrzymywania we właściwym stanie drzew oraz krzewów rosnących na nieruchomościach będących w ich władaniu.

Uznając, że szczególnej ochrony, zwłaszcza na terenach zurbanizowanych, wymaga starodrzew, do ustawy wprowadza się definicję i przepisy dotyczące starodrzewu, wzorowane na regulacjach ustawy o ochronie przyrody z 1991 r. Ochrona starodrzewu wyrażać ma się przede wszystkim zasadą, iż zmiana przeznaczenia terenów, na których znajduje się starodrzew, może być dokonana jedynie w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, po uzyskaniu zgody starosty, a jeżeli prezydent miasta na prawach powiatu sprawuje funkcję starosty- po uzyskaniu zgody marszałka województwa. Wymóg zgody ww. organów ma tożsame uzasadnienie co w przepisach o osuwaniu drzew i krzewów z nieruchomości gminnych. Zasada ta nie ma zastosowania do lasów, w odniesieniu do których zasady ochrony wynikają z planów urządzenia lasu oraz w przypadkach, w których odrębne przepisy wyłączają stosowanie przepisów niniejszej ustawy w zakresie usuwania drzew i krzewów, co dotyczy przede wszystkim ustaw określających szczególne zasady realizacji inwestycji realizujących cele publiczne.

Art.7 ustawy określa zmiany w ustawie z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz. U. z 2020 r., poz. 310 i 695-). W art. 403 ust.6 zmienia się przesłanki umożliwiające określenie w pozwoleniu wodnoprawnym dodatkowych obowiązków, poszerzając je o konieczność ochrony wód lub zarządzania ryzykiem suszy lub ryzykiem powodziowym. Katalog tych obowiązków poszerza się również o możliwość nałożenia, uzasadnionego m.in. potrzebami zwiększania retencji w związku z udzielanym uprawnieniem do korzystania z wód, obowiązku zatrzymywania wody w rowach lub innych urządzeniach melioracji wodnych, wyposażenia ich

w urządzenia piętrzące lub inne urządzenia służące detencji lub retencjonowaniu wody jak też regulowania odpływu z urządzeń drenarskich, jeżeli korzystanie z wód wiąże się z korzystaniem z wód za pomocą urządzeń melioracji wodnych lub odprowadzaniem ścieków lub wód do wód lub do ziemi.

Pozostałe zmiany w ustawie z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne dotyczą opłat za usługi wodne w kontekście potrzeby retencji wód opadowych. Ustawa ta wprowadziła instytucję usług wodnych oraz nowy system naliczania i poboru opłat za te usługi. Jedną z usług wodnych podlegających opłatom wymienianych w art. 268 Prawa wodnego jest odprowadzanie do wód - wód opadowych lub roztopowych ujętych w otwarte lub zamknięte systemy kanalizacji deszczowej służące do odprowadzania opadów atmosferycznych albo systemy kanalizacji zbiorczej w granicach administracyjnych miast (ust. 1 pkt 3a). Opłatę za usługi wodne, z wyjątkiem opłaty za zmniejszenie naturalnej retencji terenowej, ustala właściwy Zarząd Zlewni Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie. Opłata za usługi wodne składa się z opłaty stałej i zmiennej. Maksymalne stawki opłat za ww. usługi wodne określa ustawa – Prawa wodne, zaś wysokość stawek jednostkowych- rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 22 grudnia 2017 r. w sprawie jednostkowych stawek opłat za usługi wodne (Dz. U. poz. 2502). Stawka maksymalna opłaty stałej, zgodnie z art. 274 pkt 5 ustawy, wynosi obecnie 5 zł, zaś stawka jednostkowa ustalona w § 6 rozporządzenia - 2,50 zł na dobę za 1 m³/s, za określoną w pozwoleniu wodnoprawnym albo w pozwoleniu zintegrowanym maksymalną ilość wód opadowych lub roztopowych odprowadzanych do wód z otwartych lub zamkniętych systemów kanalizacji deszczowej służących do odprowadzania opadów atmosferycznych. Stawki maksymalne i jednostkowe opłaty zmiennej określone, odpowiednio, w art. 274 pkt 5 ustawy – Prawo wodne i § 8 rozporządzenia, różnicowane są w zależności od istnienia urządzeń do retencjonowania wody i ich pojemności w relacji procenta odpływu rocznego z terenów uszczelnionych. Zróżnicowanie to ma motywować do zwiększania retencji, dzięki obniżonym stawkom dla tych podmiotów, które będą dysponować urządzeniami do retencjonowania wody o stosownej pojemności retencyjnej. Odpowiednie określenie wysokości stawek powinno także stymulować właściwe zachowanie zarządców systemów wód deszczowych i gmin, co z kolei powinno przełożyć się na odpowiednie zachowanie mieszkańców i pozostałych użytkowników systemów odwodnienia i retencji wód opadowych. Odejście przez Prawo wodne z 2017 r. od traktowania wód opadowych jako ścieku i uczynienie z nich cennego zasobu stanowi istotny punkt wyjścia do tworzenia instrumentów służących takiemu motywowaniu.

Z doświadczeń stosowania powyższych przepisów w zakresie opłat za usługi wodne wynika, że nie pełnią w pełni swojej roli, a w szczególności, że korekty wymaga poziom stosowanych stawek oraz ulg.

Oплата stała za odprowadzanie wód do wód to swoista оплата „abonamentowa”, w której właściciel/zarządca danego wylotu uzyskuje prawo do maksymalnego chwilowego zrzutu wód opadowych (Q_{max}), określonego na poziomie maksymalnego w roku chwilowego odpływu wyrażonego w m^3/s . Właściwe określenie stawki powinno zatem urealnić na tyle tę wielkość, by zarządca zachęcany był do „rozszerzania” zlewni i ograniczania maksymalnego odpływu, a co za tym idzie ochrony odbiornika przed zbyt mocnym napływem wód. Odpływy z miast stanowią bardzo poważny czynnik zwiększający zagrożenie powodziowe w ciekach i dalej w rzekach. Celem wprowadzenia оплаты stałej przez ustawodawcę było dążenie do racjonalnej bilansowania wód dyspozycyjnych w odbiornikach. Оплата powinna stymulować właściwe zachowania użytkowników, a mianowicie oszczędny pobór i powolne odprowadzanie wód do odbiornika tak, by z jednej strony w rzekach była zapewniona wystarczająca ilość wody, a z drugiej strony nie doprowadzać do nagłych zrzutów i powodzi. Obecnie wysokość tej оплаты nie jest wystarczająca dla dopingowania użytkowników do właściwych zachowań. Podstawą naliczania оплаты stałej jest iloczyn jednostkowej stawki оплаты, czasu wyrażonego w dniach i określonej w pozwoleniu wodnoprawnym maksymalnej ilości wód, wyrażonej w m^3/s , odprowadzanych do wód (Art. 271 ust. 4.). Przy obecnej stawce dla większości miast оплата ta ma wartość pomijalną i nie pełni oczekiwanej roli. I choć widoczne jest dążenie do aktualizacji pozwoleń wodnoprawnych, to jednak świadoma rewizja samej wartości Q_{max} nieczęsto jest ich przedmiotem. Przykładowo dla zlewni o wielkości powierzchni około 60 ha (powierzchnia zredukowana około 20 ha) оплата stała wynosi od 450 do 950 złotych rocznie, zależnie od przyjętej metodyki. Zlewnia ta stanowi około 4% powierzchni miasta o ilości mieszkańców około 30 tys. Mk, przy czym nie całe miasto jest skanalizowane. Nawet zakładając pełne skanalizowanie, miasto to rocznie płaciłoby około $600 \times 25 = 15\,000$ PLN оплаты stałej. Taki poziom оплаты zamiast stymulować retencję traktowany jest wyłącznie jako instrument fiskalny. Jej poziom nie jest wystarczający dla podjęcia wysiłku jakichkolwiek działań inwestycyjno-planistycznych zmierzających do jej obniżenia. Sam koszt usługi projektowej często wielokrotnie przekracza wartość tej оплаты. Dlatego też proponuje się podniesienie stawki maksymalnej оплаты do 20 zł, przy braku ulg i wskazania konkretnej metodyki obliczeń

Oплата zmienna odgrywa obecnie kluczową rolę w kształtowaniu polityki i postaw, związanych z retencją. Оплата zmienna dotyczy odprowadzania do wód – wód opadowych lub roztopowych ujętych w otwarte lub zamknięte systemy kanalizacji deszczowej służące do odprowadzania opadów atmosferycznych w granicach administracyjnych miast. Jednostkowa stawka оплаты zmiennej wynosi 0,75 zł/ za $1\,m^3$ rzeczywistej ilości odprowadzonych wód w kwartale. W ustawie i rozporządzeniu przewidziano szereg ulg, uzależnionych od posiadania urządzeń do retencjonowania wody o pojemności stanowiącej procent odpływu rocznego z terenów uszczelnionych. Obniżenie wartości stawki оплаты zmiennej do poziomu pierwszego progu z wartości 0,75 PLN do 0,625 PLN za m^3/rok jest nietrudne do osiągnięcia, ze względu

na błędne zastosowanie dla tego progu kryterium „retencji DO wielkości 10%” zamiast np. OD wielkości 10%. W praktyce, przy braku definicji retencji, obniżenie stawki do wartości z pierwszego progu osiągnięte jest przez każdego użytkownika. Wymóg ten spełnia każde urządzenie retencyjne. Kolejny próg ulgi: 10-30% jest właściwie nieosiągalny dla żadnego z płatników (miast). Wybudowanie urządzeń służących retencji przekraczającej pojemnością 10% odpływu rocznego z terenu uszczelnionego w praktyce jest zbyt kosztowne.

Dla powyżej określonej, przykładowej zlewni około 60 ha (powierzchnia zredukowana około 20 ha) opłata zmienna powinna wynosić około 30 tys. zł w skali roku (ok. 7 tys. zł kwartalnie) przy odpływie rocznym na poziomie 40 000 m³. Próba uzyskania ulgi retencyjnej na poziomie powyżej 10% odpływu (II próg) oznaczałaby wybudowanie retencji o pojemności 4000 m³. Inwestycja tej skali to koszt rzędu 6 mln zł co w oczywisty sposób czyni tę inwestycję nieopłacalną (stawka spadłaby z 0.75 zł do 0.50 zł czyli o 1/3, co oznacza oszczędności na poziomie 10 tys. zł rocznie, co jest wartością znikomą wobec 6 mln zł inwestycji).

W Prawie wodnym brak jest definicji legalnej „retencji”, w związku z tym w wielu przypadkach nawet krótkotrwałe, chwilowe, przetrzymanie wód z ich odprowadzeniem do odbiornika traktowane jest jako retencja. Warto także zwrócić uwagę, że w rzeczywistości pojemność retencyjna może być „użyta” wielokrotnie w ciągu roku. Jej właściwe określenie w stosunku do odpływu rocznego powinno także uwzględniać fakt wielokrotnego zastosowanie retencji. Progi powinny zostać zatem obniżone, przy znacznym zwiększeniu poziomu uzyskiwanych dla kolejnych progów korzyści. Dokładne wytarowanie tego systemu w oparciu o obliczenia przeprowadzone dla różnych rodzajów zlewni, odniesione do ich rzeczywistych a nie teoretycznych warunków, z uwzględnieniem nakładów inwestycyjnych na budowę retencji, powinno stanowić przedmiot prac nad zmianą rozporządzenia i nowelizacją stawek jednostkowych.

W art. 274 pkt 5 ustawy – Prawo wodne z tych względów zaproponowano nowe kryteria zróżnicowania stawek, w zależności od poziomu tak retencji, jak i, co jest elementem nowym, detencji wód. Konsekwencją tej zmiany będzie potrzeba nowelizacji rozporządzenia. Przez „detencję”, zgodnie z rozumieniem naukowym tego pojęcia, rozumieć należy opóźnienie odpływu poprzez jego chwilowe przetrzymanie i odprowadzenie do odbiornika w czasie dłuższym niż wynika to z czasu przepływu wód opadowych przez sieć kanalizacyjną. W tym kontekście „retencją” byłoby jedynie opóźnienie odpływu poprzez jego trwałe zgromadzenie, na cele długotrwałego przetrzymania i wykorzystania zgromadzonej wody lub też zasilania i powolnej infiltracji (zarówno w celu zmniejszania ryzyka powodziowego, jak i przeciwdziałanie suszy). Szczegółowe określenie i uzasadnienie wysokości stawek jednostkowych stanowić będzie przedmiot nowelizacji rozporządzenia.

Proponowane zmiany są zgodne lub nie są sprzeczne z przepisami Unii Europejskiej, stanowiąc w szczególności przejaw wdrażania dyrektywy 2000/60/WE Parlamentu

Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiającej ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (Dz. Urz. WE L 327 z 22.12.2000, str. 1 - Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 5, str. 275, Dz. Urz. WE L 331 z 15.12.2001, str. 1 - Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 6, str. 358, Dz. Urz. UE L 81 z 20.03.2008, str. 60, Dz. Urz. UE L 348 z 24.12.2008, str. 84, z późn. zm., Dz. Urz. UE L 140 z 05.06.2009, str. 114, z późn. zm., Dz. Urz. UE L 226 z 24.08.2013, str. U Dz. Urz. UE L 353 z 28.12.2013, str. 8 oraz Dz. Urz. UE L 311 z 31.10.2010, str. 32) oraz Konwencji Ramsarskiej z dnia 2 lutego 1971 r. o obszarach wodno-błotnych mających znaczenie międzynarodowe, zwłaszcza jako środowisko życiowe ptactwa wodnego (Dz. U. z 1978 r. Nr 7, poz. 24).